

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES

Google Livres

THEOGNI.

DIS MEGARENSIS SENTENTIAE Elegiacae, Graecè & Latinè,
unà cum eiusdem argumenti reliquijs,

- *g.* Phocylidis 139 — Rhiani 187
• *g.* Pythagoræ 147 — Eratosthenis 199
• — Solonis 125 — Panyasidis 201
• — Tyrtaei 171 — Lini 203
— Naumachij 183 Menecratis *Ibid.*
— Callimachi 183 Posidippi *Ibid.*
— Mimnermi 189 Metrodori 205
298 — Eueni 195 Simonidis: *Ibid.* *293*

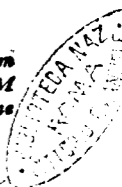
Senariorum libello.

*Omnia in usum Scholarum collecta, & ad uerbum
conuersa per Eliam Vinctum, & IACOBUM
HERTELIVM Curien. Varijſcum: Carminibus
uero Latino partim à Hieronymo Ofio Tu-
ringo, partim ab alijs expressa.*

Bibl. Sec. Coll. Rom. Soc. Saba

ACCESSIT in studiosorum gratiam,
Homeri Batrachomyomachia, item La-
tino carmine à Hier. Ofio red-
dita.

BASILEAE,

100
100
100
100
100
100
100

100
100
100
100
100
100
100

100
100
100
100
100
100
100

100 100 100 100 100 100 100 100

INCLYTIS AC CLARISS. VIRIS, autoritate, uirtute, doctrina ac sapientia præstatis. atq; amplissimis, D. Consulib. ac Senatorib. celeberrimę ac potētis. Reip. Dantiscanę, Dominis atq; patronis suis colendis.

Vt celebrare Deum facundi, aut conde-
re uates

Clara Ducū bello, pace' ue gesta solēt:

Nequa suam historijs adimant obliuia uitam,
Sint' ue parum seræ posteritatis opus.
Aut figmenta docent, ueri quibus insit imago:
Ingenuosa suum fabula pondus habet.
Aut præcepta, regi mores quibus utile, tradunt:
Que pius in promptu semper habere labor.
Tale Theognis habet (Sicula quem gentis alumni
Esse ferunt) dignum sæpe poema legi.
Vrbem Cecropijs uicinam prodit Athenis,
Huic Megaram patrię fama dedisse locum.
Qui præcepta bonis de moribus aurea tradit,
Doctrinæ unde peti uel genus omne potest.
Publica uita regi quibus, & priuata requirit:
Hic morum speculum creditur esse liber.
Ethnica nam scriptis coeleste docentibus illam
Dogma carens, gens est talibus usa libris:
Qui, que posset agi sine crimine uita, docerent,
Virtutem uitij ne uiolaret amor.

Præstantes quos doctrinæ ratione tenebant,
 Hos uitæ normam pascere moris erat.
 Qui, quas de morum tradunt moderamine leges,
 Indice naturæ iure docere solent.
 Et, cum præcipuè sint dicta rotunda Poetis,
 De re sepe loqui quæ grauiore solent:
 Illos artifices morum rata iure uetustas,
 Horum non minimi fecit ubiq; libros.
 Qua tulit ars magnas tribuente Poetica laudes,
 Huius & in precio nobile nomen erat.
 Dux Troiana petens Agamemnon regna, Poetam
 Custodem domui destinat esse suæ:
 Esse putans dignum, cui, dum foris arma gerebat
 Ipse, suæ ius Rex traderet omne domus.
 Maius Alexandro quid prisca tuebitur ætas
 Rege, prior famæ gloria quem ue uehet?
 Mæonidæ quantos tamen ipse dicarit honores
 Vati, fama fide digna docere potest:
 Qui data cum sinerent cessantibus ocia bellis,
 Illius in manibus lector habebat opus.
 Quin capiti codex puluini præbuit usum
 Nocte yiri: curæ tam liber ille fuit.
 O' dignum domino terrarum principe uatem:
 Hic erat ingenio summus, at ille ducum.
 Contulit urbs etiam cui tantas Attica laudes,
 Eximium tanti fecit & huius opus:
 Quolibet ipsa legi totum curaret ut anno

Ciuibus, ut peterent hinc documenta, suis.
 Sic habitum scriptis Aſcræi uatis honorem,
 Discimus à priſci temporis eſſe uiris.
 Pausanias Heli cone ſibi hæc in monte recenset,
 Plumbo inſculpta ſuis uifa fuiſſe notis.
 Hunc, pueri diſcunt uelut hac ætate precatide
 Formas, autorem diſcere moris erat.
 Fama Syracuſis ſic quem regnaſſe fatetur,
 Simoniden Hieron fertur amaffe ſenem.
 Et tumido ſermone grauem rex Aeſchylon idem:
 Hi duo deliciae Principis huius erant.
 Polycrates Teium dilexerat Anacreontem,
 Qui Lyrico Veneris carmine luſit opus.
 Rex uſum Archelaus Macedo grauiore cothurno
 Euripidem ſecum uiuere paſſus erat.
 Sic Ptolemæi etiam Philadelphi regis honorem
 Callimacho uati gratia magna dedit.
 Antigono Macedum regi teſtatur Aratum
 Ante alios charum fama fuiſſe uiros.
 Caſaris Auguſti clementia quanta Maronem
 Fouerit, autores qui meminere docent.
 Illa, Ducum eximios, Regumq; fuiſſe poetas
 Curam, exempla, uelis ne dubitare, probant.
 At nunc penè ſuos deſiderat orba patronos
 Aonidum, & digno turba fauore caret.
 Princeps rarus adeſt Muſis hoc tempore fautor:
 Qui facit hoc, uni forte ſecundus erit.

Ut tamen inuenias paucos, qui munera curent,
 Quos dare Pegasides ex Helicone solent:
 Sunt tamen, excellunt hac qui uirtute iuuant,
 Nilq; patrocinijs ferre grauantur opem.
 Te quibus ascribi decet in clyte iurè Senatus
 Dantiscane: fidem testis Apollo facit,
 Quem meriti præclara tui monumenta fateri
 Cogunt, se non hoc posse referre bonum.
 Ceu iacet Arctois non clarior altera terris
 Vrbs hac, consilijs quam tua cura regit.
 (Vrbs, Germana potest meritò que Roma uocari:
 Namq; potens regni diuitis æquat opes)
 Sic alio reperire locum uix orbe licebit,
 Maior ubi Musas gratia lausq; fouent.
 Hanc meus ob causam cupiens sua grata probari
 Pectora, uile dedit carmine Phœbus opus:
 Quo uates Romana loqui nunc uerba Theognis
 Doctus, utroq; potest, si iuuat, ore legi.
 Hunc, omni famæ clarissime laude Senatus,
 Auspice te gestit uulgus habere librum:
 Effet ut æterno uis quedam pignoris æuo
 Huius, et officij non pereuntis honos.
 Qui petit autorem ne parui muneris osor,
 Iudicio reputes dum grauiore, premas.
 Sed iuuet exiguis pro uiribus ipsa uoluntas,
 Que quandoq; parem uim facientis habet.

IACOBVS HERTELIVS

Iodoco Iungio Brisacensi, optimæ

spei adolescenti,

S. D. P.

Vando quidem, Iodoce charissime, nihil animis hominum magis inhæret, quàm id cui à teneris consuecūt: idq; quod tenerum est, ut ait Seneca, proximis applicatur: uniuersæ hominum societatis permagni interest, ut ab ineuntibus statim annis mortales optimis, quæ per totâ uitam usui futura sint, assuescere discant. Quia uerò ætatis imbecillitates iuuentus ad malum quàm ad bonum procliuior, minus considerat, profutura ne an obfutura sint, quæ tractat: opus est, ut per adultiores, quibus cura eius qualicunq; modo incūbit, à turpibus ad honesta, à uitijs ad uirtutum amorem deducatur. Id autem nulla commodiore uia, quàm per liberalem institutionē, fieri potest. Tāta enim eius uis est in utrāq; partem, ut nulla tam bona possit esse natura, quin illius quasi excolendæ cura intermissa, uitiosa reddatur:

tur: nullâ item tam mala sit, quæ non ad frugem liberali ac fideli institutione redigatur. Proinde cum adulta hominum ætas ad omnia minus docilis tractabilisq; sit, quàm rudes illi iuuentutis anni, qui instar ceræ quamlibet impressionē admittunt facile: tum generosi mores. ut ille ait, imbuendi sunt, cum tener est animus: tum optimis assuescendum, eaq; discenda quæ nec grandinē, nec uim, nec Iouē ipsum, ut Plato inquit, extimescāt: quæ quoq; cum naufrago salua enatare, nec à latronibus eripi queant, cū ad queuis cereum adhuc est ingeniū. Nam postquam annis iam quasi dirigit animus, partim ægrè, quorū praua consuetudine fuimus infecti, dediscimus: partim, quæ nescimus, nō nisi maxima nobis inculcari difficultate possunt. Quò elegātissima metaphora hac respexisse uidetur Ouid.

*Quæ præbet latas arbor spaciantibus umbras,
Quo posita est primum tempore, uirga fuit.*

*Tunc poterat manibus summa tellure reuelli,
Nunc stat in immensum uiribus aucta suis.*

Hęc perita rerum antiquitas cōsiderans, quæ nihil non egit ut Republicæ optimè constitutæ in suo flore permanerent,
iuuen-

DEDICATORIA.

iuventutem, ceu seminarium totius hominum conuersationis, optimis quibusuis non tam artibus & disciplinis, quàm morum uitæque præceptis imbuendam curauit. Non ignara, & sine literis rudes inertesq; & cum literis parum utiles fore homines, nisi honestati uitæ quàm primum assuefierent. Plus enim deficere quàm proficere eum, qui doctrina proficit, & moribus deficit, præter ueterum sapientum testimonia, quotidiana docet experientia. Non aut quæuis temerè, & citra delectû, teneris puerorû animis obtrudi passa est: sed eos autores, qui & pietatem, & præcepta de morum uirtutibus continerent, proposuit. In quorum autorum numero, Poetæ, qui uel mira ingenij industria clarorum uirorû egregia facta in exemplum posteritati descripta reliquissent, uel quàm breuissimis, maximeq; illustribus sententijs doctrinâ morum essent complexi, suo quodam iure facile primas obtinuerûnt: unde & nomê illorum in maximo cultu, maximaq; ueneratiõe apud optimos quosuis extitisse non ignoramus. Plato, philosophiæ quidam sol, huiusmodi Poetas non du-

bitat nunc deorum filios, nunc prophetas appellare. Et tantum abest ut è Republica sua eiecerit (quod ijs fecisse legitur qui diuina poetice arte ad lasciuiam, turpesq; amores abusi erant) ut & ipse testimonijs eorum usus, & alijs exemplo suo præclarissima ipsorum monumeta euoluendi autor fuerit. Sicut eius rei locuples testis est honestissima creberrimaq; apud ipsum Solonis, Tyrtaei, Homeri, Hesiodi, & aliorum melioris notæ mentio. Socratem, qui ipsius Apollinis oraculo sapiens pronunciatus est, Euripide Tragico familiarissimè usum esse, nemo nescit. *μασῶν ὁβράποντες, καὶ αὐτῶν ἀροῦρες,* ab Hesiodo & Pindaro nūcupantur. Strabo autem lib. 1 de Situ orbis scriptū reliquit, ueteres *τὴν πρώτην ποιητικὴν*, ut omnium doctrinarū antiquissimam, philosophiam quandam perhibuisse. Quippe quæ à teneris nos unguiculis ad uiuendi rationes perducatur, mores atque affectus edoceat, quæq; gerenda, declinanda' ue sint, quadam cantus suauitate præcipiat. Et quò magis suâ erga huiusmodi *ἰθινοὺς ποιητὰς* gratitudinem testatam redderēt, iuuenesq; ad bonarum rerum studia, morumq;

rumq; integritatem excitarent: statuis ac imaginibus eos honestari, poemata ipsorum in publicis Deorum celebritatibus, alijsq; conuentibus recitari, optimasq; sententias templorum foribus, tanquam Deo dignas, imò ab ipsis Numinibus usurpatas, affigi, nec nò aureis preciosisq; materijs insculptas ad omnem posteritatem conseruari curauerunt. Quemadmodum ex Platone, Xenophonte, Pausania, Plutarcho, Athenæo, alijsq; uetustissimis scriptorib. & iam dicta, & alia plura, de Poetarum excellentia & utilitate cuius obuia sunt: nec patitur epistolę angustia huc omnia referre. Etsi uerò Christianę professionis homines, sincerę Religionis Pietatisq; studium nò ab huiusmodi autoribus, sed ex sacrosanctę Scripturę fontibus petere debēt, & possunt, ut quę sola salutem & æternam beatitudinem per IESV CHRISTI, ueri Dei ueriq; hominis meritum credentibus paratam esse monstret, præceptaq; ad Christianam uitã utilia copiosissimè præscribat: tamen Poetarũ quoq; (qualium scripta iuuetuti proponimus, & ut ab alijs idē fiat omnib. uotis optam⁹) lectionē & usur-

usurpatam, & in non contemnendo precio habitam, habendamq; esse, grauissima sanctissimorum in Ecclesia Dei uirorum exempla & auctoritates comprobant: quarum paucissimas, ob eos qui parum dextrè de illustribus poetarum monumentis sentiunt, in mediũ proferre placuit. D. Paulum, electum illud Dei omnipotentis organũ, Poetarũ libros euoluisse, & ut etiã Clemens ait, ad ædificationem curamq; aliorum, testimonijs eorum uti non erubuisse, Sacrarum literarum ueritas testatur. Sic enim Act. 17. ubi Deum esse probat, Aratum uetustissimum poetam citat. 1 Cor. 15. ex Menandro Comico malorum consortia fugienda monet, quòd prauis colloquijs boni mores corrumpantur: quod testimonium in Comicis nostris nõ est omissum. Cretensum mores Tit. 1. ex Epimenide uate Creteni graphice depingens ait: *ἡρώδης τοῦ θεοῦ, καὶ τῆς θείας, γὰρ ἑρπὲς ἀργαί.* Gregorius Nazanzenus, ob excellentiam Theologus dictus, scriptis poetarum mirè delectatus est, & sacrorum carminum uolumen posteritati reliquit: quod non solũ priscis temporibus propositum est

est pueris, ut Socrates, Sozomenus, Orosius & Eutropius scribunt, uerum etiam hodie à doctissimis uiris in delicijs habetur & excolitur. Quid de Iohanne Chrysostomo patriarcha Constantinopolitano sub Arcadio & Honorio Imp. anno Christi 401. dicam, qui Aristophanis Comædijs etiam noctu pro puluino usus est? Quid de Eustathio Thessalonicense, cuius etiam hodie eruditissimi in Homerum, ingeniorum fontem, commentarij extant? Neque mihi hoc loco temperare queo, quo minus etiam D. Basilij Cæsariensis, cui uirtutum splendor Magni cognomen peperit, uerba adscribam, de eorum Poetarum lectione, qui bonorum hominum dicta facta ue narrassent: quales præ cæteris fuerunt, Homerus, Hesiodus, Theognis, Phocylides, Pythagoras, Solon, Tyræus, & alij. Sic ergo in Admonitione ad adolescentes, quo pacto ex gentilium scriptis proficere queant, ait: ἐπὶ τούτων παρασησὺν καὶ ποιηταῖς, καὶ λογοποιῖς, καὶ ῥήτορες, καὶ πᾶσι ἀνθρώποις ὁμιλητέον, ὅθεν αὐτὴ μέλλει πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιμέλειαν ὠφελεῖται εἰσεῖδαι. καὶ μετ' ὀλίγον. εἰ μὲν οὖν ἐστὶ τις οἰκίστις πρὸς ἀλλήλους

τοῖς λόγοις, πρῶτον αὐτῶν ἡμῶν ἡ γνώσις γίν-
 οντο. εἴ ἢ μὴ, ἀλλὰ τό γε παρὰ κλίμα θούτας κα-
 ταμαθεῖν τὸ διάφορον οὐ μικρὸν εἰς βιβλίωσιν τῆ
 βελτίονος. Hoc est: Poetis & oratoribus, o-
 mnib. hominib. utendū, unde futura sit
 aliqua utilitas, quæ ad animæ faciat ædī-
 ficationē. Et paulo pòst: Et si nostrorū
 sermonū atq; gentilium ulla est conueni-
 entia, nobis illorum ualde conferet noti-
 cia. sit minus, eos saltem simul confere-
 do, differētiam discere licebit, cum ad me-
 lioris optionem atq; delectum non parū
 comparatio ualeat, & inferiora sæpe col-
 lata sint potioribus ornamento. Nec ab
 his dissentit Philo sapiētissimus, dum li-
 bro de Agricultura, de puerorum studijs
 in hunc modum differit: φυτὸν ὡς ἢ τῆς μὲν
 ἐν ἡλικίᾳ παιδικῇ ψυχῆς μοχλῶματα, ὧν ὁ καρ-
 πὸς αὐτὸς τιβιωῆσται. ἐστὶ δὲ ταῦτα, ἢ τῆ γραμμῆ
 καὶ ἀναγινώσκειν σύσχετος ἐπιτήδευσίς, ἢ τῶν πα-
 ρὰ σοφοῖς ποικταῖς κρηβῆς ὄρσυνα, γεωμετρία,
 καὶ ἢ περὶ τῆς ῥητορικῆς λόγος μελέτη, καὶ ἢ σύμ-
 πασσα τῆς ἐγνηυλίας παιδείας μεσιτή. Quæ uer-
 ba Latinis auribus sic sonant: In seram au-
 tem primū in puerilis ætatis animas,
 furculos, quorum fructus ipsas enutriat.
 Sunt autem hi, scribendi legendiq; certa
 indu-

industria, eorum quæ apud sapientes poetarum habentur diligens scrutatio, geometria, oratoriarum facultatis meditatio, & uniuersa liberalis musica. Atque hæc quidem de Poetarum autoritate & lectione paucis attigisse, non planè *ἰκτὸς τῶν ἐλεῶν*, sufficiat. Haud enim parem humeris susceperem prouinciam, si ex singulis Christianis scriptoribus (ut de gentiliū myriadibus taceam) Poetarum & laudes colligere, & osorum calumnijs occurrere conarer. Ego itaq; tantorum uirorum iudicio & consilio incitatus, iuuentuti, cuius informadæ mihi quoq; curâ scis incubere, hac in parte, quod ad optimorū poetarum studium attinet, labore quidē duro, animo uerò non ægro consulere studeo, cum hanc meam esse Spartam non ignorem. Mirificè enim peritæ rerum antiquitatis, quæ, ut Plato uult, *κρείττων ἅμα διὰ ἑγγυτέρω θεῶν ἐγνώετο*, exemplum sequi, & quantum par est, alijs ad idem faciendum autor esse placet. Hac de causa, cum labores nostros, quos in Comicoꝝ L. scriptis ab interitu uindicandis exhaustimus, meliorū literarum studiosis non ingratos animaduerteterem: facile, nūquam
 satis

fatis laudati uiri D. Ioānis Oporini, cō-
 patris ac amici mei obseruandis. cōsilio
 acquieui, qui me, ut horum quoq; poeta-
 rum, quos hic damus, scripta collecta iu-
 uentutis studijs communicarem, incita-
 uit. Theognide ergo *γυναικωτάτις*, cum
 uersione & doctissimis ELIAE VINETI
 Annotationibus, ex arbitrio D. Typogra-
 phi, præmisso, reliquorū Poetarū omniū
 scripta ex diuersis hinc inde autoribus
 congestimus, congesta fideliter interpre-
 tati sumus, & ad puerorū captum quàm
 proximè accommodauimus. Nec iue-
 nibus in genijs inutilem hanc nostram
 operam fore speramus. Castissima enim
 saluberrimaq; de moribus præcepta pro-
 ponit, quæ usum non pœnitendum in o-
 mnes uitæ huius partes, si rectè percipiā-
 tur, sint allatura. Præterea Græcæ lingue
 (quæ comptissima est in his autoribus)
 cum Latina collatio, non parum emolu-
 menti ad uberiores eruditionis thesau-
 rū comparādum adferet: ijs præsertim,
 qui aliàs uiua magistri uoce destituti, ipsi
 sibi præceptores esse in Græca literatura
 coguntur. ut plures commoditates, quas
 præter iuniores etiam adulti hinc hauri-
 re pos-

te possunt, sciens præteream. Non parum tamen doctissima Stobæi interpretatio, unde non paucas sententias transcripsimus, nos iubet. Versionem Latino carmine, sui cuiq; interpretis nomine præfixo, ne alienis nos ornare plumis uideremur, subiecimus, ut Græcæ elegantia cum Latina melius perspiceretur conuenientia, ab ijs qui iam absq; cortice in Græco studio natate queunt. Nōdum carmine redita, pro nostra tenuitate pedibus astrinximus, ita ut quàm proximè Græca sententia exprimeretur. Alicubi lectionis uarietas margini est aspersa. His omnibus eiusdem, si non carminis, tamen argumenti libellus Senariorū insertus est, ut quàm absolutissimam de moribus, totaq; uita laudabiliter instituenda doctrinam, optimorum hoc Poetarum Opus teneris puerorum animis proponeret. Et hæc quidē omnia nunc secunda hac editione magis exornata & emendata.

Ne uerò, chatissime IODOCE, mireris cur sub huius nostri laboris initium mentionem tui fieri uoluerim, breuiter causæ iustæ sunt exponēde. Cum in priore editione dedicatio parum feliciter cessisset,

(distantia'ne loci, an temporis interuallo contigerit, ut ex eorum animo effluerim, quibus pro beneuolentia dudū exhibita gratificari uicissim conabar, incertū est) uiri quidam doctissimi & præceptores optimè meriti autores erant, ut in altera editione his meis, qualescunq; sunt, lucubratiunculis alium quendam patronum eligerem & præficerem. Nemo igitur, hoc quidem tempore, mihi sese obtulit, quam tu IODOCE optime, cui gratius futurum hoc Poetarum opus confiderem. Nam primū uerè tibi testis esse possum, te, ex quo meæ disciplinæ & domesticæ cōsuetudini fuisti cōmissus, mei semper & amantissimum & studiosissimum extitisse: ab instituentis, præcipientis monentisq; ore attentè pependisse: & in summa, nihil quod fidelis discipuli erga præceptorem suum est, abs te alienū putauisse. Quæ res fecit, ut supra modum animus meus amore tui fuerit incensus: præsertim cum animaduertērem te hanc laudem cum paucis hodie discipulis (quæ peruersitas est hominum nostro seculo deplorata) communem habere. Huc accedebat diligentia, qua tantos qui-

quidem non inuita Minerua progressus fecisti me præceptore, ut non sine laude & maximi fructus spe ad grauiora studia & publicas lectiones aditus tibi sit concessus. Et nunc quidem optimas in liberalibus disciplinis procedendi occasiones habes: non desunt præceptores & fidelitate & eruditione præstantissimi: & quod ego maximi facio, exemplum domi habes omnium uirtutum & morum integritatis, grauissimum uirum tuum auunculū, meum amicum, D. IOANNEM VITVM SCHEIB, Iuris utriusq; Doctorē excellentissimū. Huic nihil gratius, nihil optabilius, nihil etiam iucundius esse sat scio, quàm si te optimarum artium sciētia excultū, nec nō honestate uitę, morumq; probitate exornatū uiderit. In te enim uenerandę suę senectutis unicam subsidij spem positam habet, te ut animā suā paterno amore prosequitur: & quod singulare Dei donum est, ita quæ tua sunt curat, ut parentum præsentia quidē, non autem fide, cura & amore priuatus meritò uidearis.

Age igitur Iodoce suauissime, perge ut cœpisti in cursu honestatis persistere: stu-

de quantum potes, expectationi tanti uiri tuorumq; amicorum satisfacere, fuge quæ quocūq; modo honestati labem afferre possent, amore sincero tuos præceptores observa. Et ne plura, lege, quæ optimi hi autores (quos ideo tibi nunc dicandos esse censui) & grauisissimè & doctissimè scripserunt: tum (inuocato prius ad omnia diuino Numine, pro successu felici) & hæc & reliqua, quæ ad officium honesti adolescentis requiruntur, assequeris. Accipe etiam hoc qualecunq; animi mei apud te *μνημόσυνον*, sincero animo: & ut cœpisti, me amare non desine. Vale, cū domino auunculo tuo ornatissimo. Datæ Basileæ, ex ludo nostro ad D.

Petrum, Calend. Iulij,

1563.

HIE-

HIERONYMVS OSIVS

candido Lectori S.

CVM præter alios autores Græcos, & Theognidis sentētias ijs enarrarē adolescentibus, qui me priuato præceptore utūtur, et horū aliquos ad artē Poeticam procliues, ac idoneos esse, uena ipsorum ostenderet: ut ad exercitia Poetica meo eos exemplo eò magis incitarē, Theognidis, aliorumq; Græca Poemata Latino carmine ita quidē uerti, ut & uerba & sentētias autorū, quantū omnino fieri potuit, disertè & perspicuè expresserim: ut nō dubitē candidū ac eruditū lectorē fassurū esse, meā uersionē uel cōmētarij loco in hos scriptores esse posse.

Quanto uerò labore opus fuerit antè, quàm hoc præstare potuerim, & propter obscuritatē sententiarū, & confusaneā earundē farraginem uerū sensum assequi, ac perspicuè reddere: lectores peritos artis Poeticæ, ac candore, & iudicio præditos, iudices facio. Adeò autem suauēs, ac plenas doctrinæ sentētias Theognis, Pythagoras, Phocylides, & reliqui tradiderūt, ut de eis iure dici illud Horatij posse uideatur: *Omne tulit pūctū, qui miscuit utile dulci.*

Hæc Poemata cū ego, quo potui, Dei beneficio, carmine perspicuè reddiderim: spero hunc meū laborem adolescentibus literarū studiosis gratum ac utilem fore. Vale candidè Lector, & meas has lucubratiunculas qualescumq; boni consule.

ELIAS VINETVS SAN-

to, Lectori.

CVM ocij plurimum anno superiore apud Franciscū Sangelasiū Engulifmēsis Ecclesiæ Decanū, uirum cūm generis splendore, tum ingenij dexterritate apprimè nobile, nactus fuifsem: id totū, quantū per aduersam ualeitudinē licu it, in iucūdisfima Græcorū poetarū lectione à me cōtritum est. qua quidē in re cōsiliū eorū lubens secutus sum, qui antiquo s scriptores eo legendos ordine cēsēt, quo & uixerunt & scripserūt: quòd recentiores à uetustiorib. semper habeāt quidpiā, quod non facilè intelligas, nisi prius illos diligenter legeris. Perlectis igitur, quorū fuit copia, uetustissimis quibusq;, cuiusmodi sunt Homerus & Hesiodus, Theognidē tandē in manus sumpsi: cuius sentētias licet graues esse nō dubitarē, eo tamē intellectu mihi faciles fore sperabā, quòd credere nihil esse illic quod à posterioribus, quos aliquando legerā, nō fuisset luculētius tractatum. Verūm uixdū è portu soluērā, cum tot subitò emergunt scopuli, tot statim obortæ nubes, cælūq; diēq; eripiunt oculis, ut à proposito facilè his deterritus fuifsem, nisi cupido huius cōficiēdi æquoris me planè obstinata iam inde cepisset, ex quo primūm à præceptorib. meis Aristotelis aliorūq; ueterū scripta prælegi mihi cœpta fuerāt, quę huius poetę sentētijs ueluti suauissimis flosculis inspersa essent.

Cū igitur pergere obfirmato prorsus animo certū esset, quę ad tā difficilē periculosamq; rē cōficiendā cōducere uisa sunt, ea diligēter omnia adhibui,

bui, cuiusmodi sunt cùm uariorũ codicũ, locorũq; ex eodẽ autore ab alijs scriptorib. citatorũ diligẽs collatio: tum syncerũ & acre amicorũ meorũ, uirorũ doctorũ, unã cum meo, iudiciũ: inter quos Petrus Panætius, & Iacobus Gupylus, facilẽ princeps. qua quidẽ diligẽtia abscissis, abiectis, trãspõsitis multis, effectũ tandẽ est, ut instituto satisfecerim meo, perlegerim bonũ poetã, eorumq; quæ in eo corrupta erãt, bonã magnãq; partẽ obiter castigauerim. Ceterũ cũ in eo totus essem, Ioan. Lodoico Tiletano, typographo diligẽtissimo, rẽ patefeci, cum in eius bibliopoliũ, quærẽdi ex eo exemplaris gratia aliquãdo me cõtulisset: quã ubi intellexisset, rogauit uehementer, ut si quid haberẽ in eum autorẽ, quẽ esset breui excusurus, cõmunicarẽ. me sibi, studiosisq; omnib. gratum facturum. Id autẽ perfacilẽ impetrauit ille, quãdo ineunte hac ætate huc ueni, cãdide lector: cui in tuã gratiã publicãdum tradidi, quicquid fuit nostri in Theognidẽ laboris. quẽ autorem utinã tã totum restituere omnino potuissem, quã cupiebã. Is enim tam deprauatus fuit, tã lacer, tam mãcus, ut nulla diligẽtia, nullo labore, nullis deniq; quantislibet uigilijs id præstare potuerim. quæ res in causã est, ut in Latinum sermonem à me conuersum non habueris. Quod reliquum igitur hĩc desiderabitur, id ab alio interim dum scelicius expectabis, nostro hoc labore, quantuluscunq; est, fruaris, eumq; boni consulas uelim. Vale, Lutetiæ, Calendas

Sextil. 1543.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

γηράσχωρ δ' ἀφροῖσι μεταπέριπει, ἔδιδε τις αὐτὸν
 βλάπτην, ἔτ' αἰδέσθ, ἔτε δίνης ἐθέλει
 πάντες δ' ἐν θάλοισιρ ὁμῶς νεοὶ, οἳ γε λατ' αὐτὸν
 εἴησ' ἐν χώρης, οἳ τε παλαιόττοροι.
 ταύτης νῦν τις ἀνὴρ ἀφ' ἐτῆς εἰς ἄκρον ἰκέσθαι
 περὶ ἄδω, θυμὸν μὴ μεθεῖς πολέμῳ.

τὸ αὐτὸ, ἢ Καλλίνου.

μέγχις τὸν λατὰ κείθε, λῶτ' ἄλκιμον ἐξετε θυμὸν
 ὡ νεοὶ; ἔδ' αἰδέσθ' ἀμφὶ πόρην ἴονας
 ἄδελίλω μεθιόντες, ἐν εἰρήνῃ ἢ δουκίτῃ
 ἦσθαι, ἀτὰρ πόλεμος γαῖαν ἄπασαν ἔχει.
 ἐν νῦν τις ἀσπίδα θέσθω ἐναντιβίως πολέμῳ.
 λαὶ τις ἀποθνήσκωρ ὕστατ' ἀκοντισάτω.
 τιμῆσ' τε γὰρ ἔστι λαὶ ἀγλαὸν ἀνδρὶ μάχεσθαι
 γῆς ἰέρι, λαὶ παίδωρ, λυριδίης τ' ἀλόχῃ
 δουσμενέσιρ. θαύκτες δέ ποτ' ἴσεται, ὅσσοτε λιὸν δὴ
 μοῖραι ἐπιπλώσασ' ἀλλά τις ἴθυσ ἴτω,
 ἔγχος ἀναχόμενος, λαὶ ὑπ' ἀσπίδος ἄλκιμον ἦτορ
 ἔλσας τὸ πρῶτον μιγνυμένον πολέμῳ.
 ἔ γὰρ πως θαυάτορ γε φυγεῖν εἰμαρμένον ἐστὶρ
 ἀνδρ', ἔδ' εἰ προγόνωρ ἢ γένος ἀθανάτων
 πολλὰ κί δησιότητα φυγῶρ λαὶ δῦπον ἀκόντων
 ἔρχεται, ἐν δ' εἰκὸ μοῖρα λιχὸν θανάτου.
 ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ ἔμπας δῆμῳ φίλος, ἔδ' ἢ ποθεινός
 τὸν δ' ὀλίγος φρονέει, λαὶ μέγας, λῶν τι πάθει.

Senescens autem inter ciues præcellit, neq; quis illum

Ledere, nec irreuenter nec iniuste cupit.

Omnesq; in sedibus iuuenes simul & æquales

Loco cedunt ei, quiq; maiores nati sunt.

Huius igitur uirtutis ad summum peruenire, nunc aliquis

Nitatur animo, non remittens bellum.

Eiusdem: aliàs Callini.

Quamdiu torpetis? quando strenuam habebitis animam?

O iuuenes! an non ueremini uicinos,

Ob tantam ignauiam? In pace autem uobis uidemini

Sedere: sed bellum totam regionem infestat.

Quis scutum aliquis arte in prælio hosti obtendat:

Et aliquis moriens ultimò iaculum emittat.

Honori enim est & ornamento uiro, pugnare

Pro patria & liberis & tenera uxore

Aduersus hostes. Mors autem aderit, quandocunq;

Parca destinauerint. Sed age quispiam rectè pergat

Extenso in altum gladio, & sub scuto forte pectus

Foueat, cum primùm incipit committi pugna.

Non enim mortem effugere fatale est

Virum, neq; si à maioribus immortalibus genus ducat.

Sæpe quis elapsus è pugna, sonituq; telorum

Euadit, sed ipsum domi fatalis mors apprehendit.

Atq; hic sanè nec amicus est populo, nec gratus:

Illū uerò magnus et paruus desent si quid passus fuerit.

Vniuersum

λαῶ γὰρ ξύνπαντι πόθος Ἡρακτὸρ ὀφθαλμοῖσι
 ἠνθήσκοντος, ζῆωρ δ' ἄξιος ἡμῶν.
 πᾶσιν γὰρ μιμνήσκουσι τὸν ὀφθαλμοῖσι
 ἔρδαι γὰρ πολλῶν ἄξια μοῦνος ἴαμ.

τὸ αὐτὸ.

ἀλλ' Ἡρακλῆος γὰρ ἀνίκητον γόνος ἐστὶ,
 θαρσεῖτ' ὄπισθ' αὐχόνα λοξὸν ἔχει.
 μηδ' ἀνδρῶν πληθύνει δαιμαίνετε, μή ἢ φοβῆσθε,
 ἴθυσ δ' ἐς προμάχης ἀσπίδ' ἀνὴρ ἔχεται,
 ὄχθρα μὲν ψυχλὴν θέμονος, θανάτῃ ἢ μελαίνας
 αὐγαῖσιρ λιῆρας ἡελίοιο φίλας.
 ἴστε γὰρ ὡς ἄρεως πολυδιακρῦτον ἔργ' ἀείδηλα,
 σὺ δ' ὄργυλὸν ἐδάσῃτ' ἀργαλῆς πολέμου.
 καὶ μετὰ φσυχόντων τε διωκόντων τ' ἰγόνεσθε,
 ὦ νέοι, ἀμφοτέρωρ δ' εἰς λόρον ἡλάσατε.
 οἱ μὲν γὰρ τολμῶσι παρ' ἀλλήλοισι μόνοντες,
 ἐς τ' αὐτοχεδίλιν καὶ προμάχης ἰόντας,
 παυρόττοροι θνήσκουσι, σάσσι ἢ λαὸν ὀπίσσω,
 τρεοσάντων δ' ἀνδρῶν πᾶσ' ἀπόλωλ' ἀρετή.
 οὐδ' εἰς δ' αὐπότε ταῦτα λέγων ἀνύσειν ἔκαστα,
 ὅσ' ἀν' αἰχρὰ πάθει, γίγνεται ἀνδρῶν ἡλικία.
 κέργαλιον γὰρ ὄπισθε μετὰ φρονόμ' ἐστὶ διαίρειν
 ἀνδρὸς φύγοντος δηῖω σὺν πολέμῳ.
 αἰχρὸς δ' ἐστὶ νέκυσ κατανείμονος σὺν λιονίσι
 νῆτον ὄπισθ' αἰχμῆ δακρὸς ἐληλαμένους.

Vniuersus enim populus uirum fortem desiderat
 Defunctum, uiuentem uerò instar semidei colit.
 Nam coràm intuentur illum uelut turrim:
 Quippe solus multorum æquat facinora.

Eiusdem.

Veruntamen Herculis genus inuictum estis:
 Confidite, nondum Iouis facies auersa est à nobis.
 Nec hominum turbam formidētis, aut metuatis,
 Quin rectà quisq; hostibus scutum obuertat
 Inuisam amissurus animam, mortisq; nigrum,
 'Sed solis splendori gratum subiturus fatum.'
 Nostis enim quàm graua sint Martis luctuosi operã,
 Nostis etiam impetum permolesti belli.
 Et quandoq; fugistis ipsi, quandoq; alios fugastis,
 Iuuenes, utrunq; satis experti estis.
 Nam ex illis qui audent unã persistentes
 Cominus in hostes aduersos impetum facere,
 Perpauci occidunt, retroq; seruant populum:
 Timidorum autem uirorum omnis perit uirtus.
 Vix autem aliquis uerbis explicare possit,
 Quanta incurrat mala, uir qui se turpiter dederit,
 Ignominiosum namq; est tergum sauciare
 Viri fugientis in aduerso prælio.
 Turpe quoq; est cadauer in puluere prostratum,
 Aq; tergo hastæ cupide uulneratum.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

Versus.

383

Cedunt huic iuuenes uicini, huic cana senectus
Sponitè locum; & sedem, cum uenit ille, suam.
Istius ergo decet superare cacumina laudis,
Præsentiq; geri pectore Martis opus.

Alia Tyrtæi, aut Callini.

Quò uirtus uestra usq; iacet, uigor unde redibit
O' iuuenes, hostem nil tolerare pudet?
Ebria mens adeò est, ut uos in pace putetis
Nunc positos, bellis cum loca nulla uacent.
Ergo quis aduersum nunc arma capeisset in hostem,
Et mittet moriens ultima tela manu?
Laus est pro patrijs armari maxima regnis
Adserat ut natos, coniugijq; decus.
Mors aliàs, non bella geras licet, imminet ultro,
Cum Parcæ statuunt, quem uoluere diem.
Muniti clypeo robustum pectus abeno
Objiciant hastas, cum furor arma mouet.
Lege licet nulli fatorum euadere mortem,
Sit soboles superæ stirpis alumna licet.
Forte minas belli, & stridentia tela per auras
Qui fugit, hunc premsum mors necat atra domi.
Sed nec amore pari urbs, nec desiderio excipit illum,
Laudem ceu populi totius aliter habet.
Urbs desiderio quo tota iacente laborat,
Hunc & semideis annumerare solet.

Cen

*Ceu turris ante oculos altam quem penè tuentur,
Nam, multi poterant que minus, unus obit.*

Alia Tyrtæi.

*Que uos esse probent genus Herculeum, edite uires,
Vobis ira Iouis nulla recusat opem.*

Agmine stipatas ne formidate ceteras,

Dirigite in primos ærea scuta uiros.

Temnite nunc animas, uitamq; efflare sub auras,

Quas radij illustrant Sole micante, iuuet.

Martis opus dubio ferri lachrymabile casu

Nostis, et hunc pugnas que iubet ira sequi:

Sæpe fugam uisi dare, sæpe reducere palmam

Estis, utroq; labor uos saturasse potest.

Ergo manent casus cunctis qui uiribus omnes,

Et, quos primus habet comminus ordo, petunt:

Horum se plures seruant, patriosq; penates,

Fracta metu uirtus robur inane trahit.

Ac tantam uim nemo potest aperire malorum,

Cum foedo iungi quanta timore solent.

Triste coacta metu dare terga sequacibus armis,

Et grassante leuem Marte subire fugam.

Prostratum in faciem quàm uisu immane cadauer,

Cuius hiant multo uulnera dorsa, uiri?

Ergo pedem terris quis figat utrumq; manend:

Mordicus infixæ labraq; dente premat:

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

Sententiæ?

419

Quisquis in arma ruens, nec seuo à Marte recedens:

Pro patria & natis fortiter occiderit.

Si uerò incolumis mortem uitarit acerbam,

Reituleritq; sua parta trophæa manu,

Illum omnes pariter decorant iuuenesq; senesq;

Et bona percipiens plurima letus obit.

Affectus senio toti gratissimus urbi est,

Prorsus & hunc ipsum ledere quisq; cauet.

Turba senum iuuenumq; loci concedit honorem;

Nullus & equalis se equiparare uelit.

Ergo aliquis tantæ uirtutis tangere culmen

Conetur, toto pectore bella petens.

Eiusdem uel Callini.

O' iuuenes, quid uult sibi tanta ignauia? ubi nam

Sunt animi? num de finitimis rubor est

Segnitiam ob uestram? securâ pace potiri

Creditis, at bello patria tota tremat.

Quilibet audacter mauortia surgat ad arma,

Atq; aliquis moriens ultima tela uibret.

Pro patria pulchrum est natisq; & coniuge charâ

Pugnare, & ualida bella ciere manu.

Mors aderit, cum fata uolent iam quis mihi restat

Prodeat in pugnam, cum citò cœpta fuit,

Tollens terribili gladium uirtute, tegensq;

Fortia prægrandi pectora sub clypeo?

Effugere haud ulli mortem conceditur, etsi

A superis ortum duceret ipse suum.
 Sæpe quis à bello, telisq; reuersus, & hoste,
 Repperit in proprijs ædibus exitium:
 Nec tamèn hic gratus populo est, nec amabilis ulli:
 Illum autem deflet cum iuniore senex.
 Quippe sui desiderium post fata relinquit
 Fortis, at in uita est semideo similis:
 Conspicitur siquidem ueluti fortissima turris:
 Nam quæ multi agerent, omnia solus agit.

Eiusdem.

Alcide sed enim genus insuperabile, forti
 Este animo: nondum flexa Iouis facies.
 Vos ne turba uirum, densus ne terreat hostis
 Omnis in aduersos obuia tela gerat.
 Inuisamq; adeò statuens abrumpere uitam,
 Præcipiti cursu malit abire semel.
 Nostis enim quàm sine horrentia prælia Martis,
 Nostis & armigeræ quanta sit ira deæ.
 Terga cecidistis partim, partimq; fugati
 Estis, & experti scitis utrunq; satum.
 Qui perstant simul, & primi certamina tentant.
 Audentes animo cominus arma sequi,
 Perpauci moriuntur, & à tergo agmina seruant.
 Ast hominis timidi gloria tota perit.
 Vix mala quis uerbis perstringere singula possit,
 Quæ uir, qui in bello turpia gessit, habet:

Nempe

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

Sententiæ.

439

**Dolor & calamitas. Si mihi tribuit fidem,
Se nullus ultro cruciet indulgens malis,
Animum tenaci nec dolore exerceat.**

Eiusdem.

**Homo cum sis, nihil affere stabile.
Nec ubi uideris hominem, certa
Spacia ætatis promitte. etenim
Musca uolucris res in morem
Inconstantia rotat humanas.**

Eiusdem.

Nec ullus expers criminis nec mortis est.

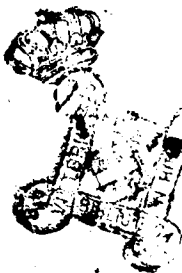
Eiusdem.

Vt arma fugias, fata non fugies tamen.

Eiusdem.

**De luce castis cor memoriam non supra
Vnum tenebit, si cor habeamus, diem.**

FINIS.

**FRANCOVRTI, EX OFFICINA
Ludouici Lucij, Anno Salutis hu-
manæ M. D. LXIII,
Mense Septembri.**